

Кармазін В.А.
к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»
Здойма А.М.
студент ФММ, НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Досліджено теоретичні та практичні питання підтримки підприємництва. Проведено аналіз сучасного стану фінансової підтримки. Проведено порівняльну характеристику з іноземними країнами. Визначено напрямки вдосконалення політики фінансової підтримки підприємництва.

This article focuses on the investigation into theoretical and problems of supporting the entrepreneurial activities. The analysis of the present-day state in financial support was done. Comparative description with foreign countries was done. Directions of improvement financial support were developed.

Ключові слова: підприємництво, фінансова підтримка, податкове регулювання, фінансово-інвестиційний важіль.

Вступ. Сучасний стан економіки України безпосередньо залежить від розвитку підприємницької діяльності. Зараз постала проблема нагального вирішення проблем, пов'язаних з фінансовою підтримкою підприємництва. Основними перешкодами для розвитку підприємництва на сьогодні в Україні є: недостатність фінансового забезпечення; недосконалість законодавства; нерозвиненість фінансово-кредитного механізму.

Значний науковий внесок у дослідження проблем регулювання підприємництва зробили такі сучасні вчені, як Г.В. Козаченко, І.М. Комарницький, В.А. Кредісов, І.Ю. Матюшенко, В.В. Назаров та інші.

Практичне значення мають теоретичні положення та конкретні методичні рекомендації щодо оцінки якості державної підтримки підприємництва.

Постановка задачі. Метою дослідження є обґрунтування методологічних та практичних положень регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Поставлена мета зумовила вирішення таких завдань: узагальнити теоретичні положення регулювання підприємницької діяльності; обґрунтувати напрями удосконалення фінансової підтримки підприємництва; проаналізувати досвід іноземних держав.

Методологічною та теоретичною основою є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення фундаментальних положень економічної науки стосовно регулювання підприємництва.

Результати дослідження. За економічним призначенням фінансові важелі, що використовуються в межах державної підприємницької політики, можна розподілити на дві групи: перша - заходи податкового регулювання та сприяння самоінвестуванню підприємництва; друга – фінансово-інвестиційні методи

державного впливу на бізнес.

Податкове регулювання та сприяння розвитку бізнесу. Політика щодо оподаткування підприємництва повинна бути такою, щоб підприємцям вистачало власних фінансових ресурсів та залучених капіталів. Питома вага самофінансування підприємництва в загальних інвестиціях у розвинутих ринкових країнах коливається в межах 55 % - 85 %. Такі масштаби самофінансування бізнесу стали можливими лише завдяки виваженій державній податковій політиці. Слід зазначити, що існує гранична межа рівня оподаткування для кожних конкретних умов економічного розвитку. Наприклад, у США законодавчо визначено граничний рівень податкової ставки на доходи підприємців, який становить 34 %, у Великобританії – 35, Японії та Франції – 42, Швеції – 52, Німеччині – 53 %. В Україні узагальнений показник податкової ставки становить майже 85 %, що дестимулює творчо-продуктивну, виробничу підприємницьку діяльність, спричиняє зростання цін і масову несплату податків, розвиток тіньової економіки [1, с.7]. Так, за 9 місяців 2008 року в Україні до Державного та місцевого бюджетів зібрали 131,7 млрд. грн. платежів, що на 37,6 % більше, ніж торік. З податку на прибуток надійшло 30,5 млрд. грн., податку на додану вартість – 34,0 млрд. грн. Станом на 01.07.09 в Україні зареєстровано 3017294 підприємців, платників єдиного податку. Чинна система оподаткування та податкова політика в Україні визначається тільки загальнодержавними потребами розв'язування тих чи інших проблем кризового характеру і не відповідає розвитку пріоритетних галузей національного господарства України. До непрямих форм податкового сприяння підприємству, слід віднести: знижки податкових ставок або повне звільнення від сплати податків для підприємств, діяльність яких відповідає цілям державного регулювання; знижки податкових ставок на прибуток, який спрямований на капіталовкладення, наукові дослідження та впровадження їх у виробництво, створення нових робочих місць, охорону навколишнього середовища та ін.; знижки податкових ставок на прибуток, що спрямовується на підготовку кадрів для підприємницької сфери; податкові пільги іншого характеру. Ці форми державної підтримки тією чи іншою мірою використовуються в Україні та зарекомендували себе як ефективні засоби державного сприяння, що характеризуються більшою гнучкістю, ніж прямі методи, і мають здебільшого недискримінаційний характер [2, с.9].

Фінансово-інвестиційні важелі державного впливу на розвиток підприємництва. Основними формами та методами державної фінансово-інвестиційної підтримки прямого впливу на розвиток підприємництва є: застосування дотацій, субсидій, субвенцій; державні й місцеві замовлення; надання позик і гарантій державними та регіональними органами; сприяння розвитку фінансово-промислових груп; фінансова підтримка загальнодержавних фондів та регіональних фінансових інститутів. Особливе місце серед фінансових важелів належить державному кредитуванню підприємництва, що має цільовий та пільговий характер [3, с.240]. Поряд із державним кредитуванням підприємництва існує ще одна форма його підтримки державою – надання гарантій. В країнах з розвинутою економікою

найбільш поширеною формою фінансової підтримки малого бізнесу (70 %) є кредитні ресурси банків. В Україні за умови обмеженості кредитних ресурсів, високі ціни на гроші та великого ризику, процентні ставки є надто високими і не можуть бути джерелом інвестицій для бізнесу. В Україні в умовах складної економічної ситуації та складнощів з наповненням бюджету фінансова підтримка підприємництва здійснюється недостатньо. А тому потрібно провадити зважену підтримку підприємництва в Україні [4, с. 67].

Висновки. Отже, для ефективної фінансової підтримки підприємництва держава, по-перше, повинна побудувати систему оподаткування, адекватну вимогам розвитку підприємництва в Україні. Для цього доцільно: установити критерії для граничної межі оподаткування; скоротити кількість податків за рахунок тих, що не мають вирішального значення для бюджету; установити податкові пільги для вирішення регіональних соціальних проблем. По-друге, необхідно внести суттєві зміни в порядок надання державних кредитів та гарантій, розширити форми кредитування, забезпечити їх доступність, використати зарубіжний досвід. Основними заходами держави у сфері фінансово-кредитної підтримки мають стати: надання допомоги підприємцям у формі стартового капіталу; лібералізація процедур надання позик; стимулювання комерційних банків, інших кредитних установ і організацій щодо фінансування підприємництва; запровадження системи гарантованих цільових позик під підприємницькі проекти.

Перелік посилань

1. Полторак Н.І. Оцінка якості цільових програм державної підтримки розвитку малого бізнесу : автореферат. – Харків, 2008.
 2. Чеберкус Д.В. Державне регулювання розвитку інноваційного підприємництва в Україні : автореферат. – Київ, 2009.
 3. Прусова Л. Г. Экономика в вопросах и ответах / Прусова Л. Г. – К.: УНПК «Ексоб», 1999.
 4. Нікитенко Д.В. Податкове стимулювання малого та середнього підприємництва / Нікитенко Д.В. //Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 48-56.
 5. Указ Президента України «Про внесення змін до Указу Президента України від 3 липня 1998 року № 727 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 28.06.99 р. № 746/99.
-